

Fordele og Problemer ved indvandring og globalisering

Af Anders Buch Kristensen, Ph.d.

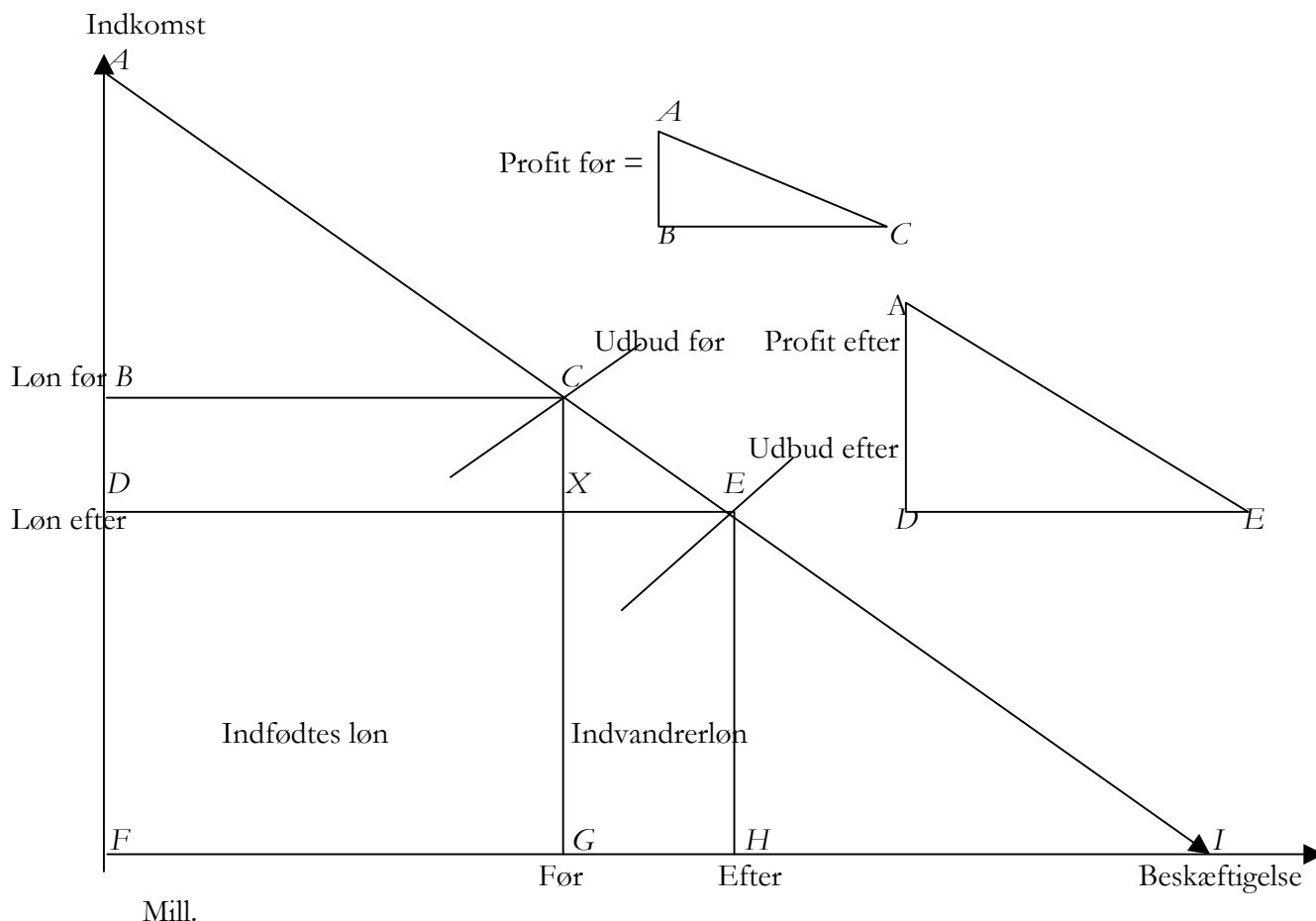
I weekendavisen 16.-22 september har professor Martin Paldam en interessant analyse af de økonomiske virkninger af indvandring til henholdsvis et land med lave velfærdsydelse og til et nordisk land. Paldam påviser at indvandring generelt er til fordel både for indvandrerene og for modtagerlandet, men at der for et nordisk land i hvert fald på kort sigt er et samfundsøkonomisk tab ved indvandring.

Jeg har sammen med en gruppe under Akademiet for den tredje alder arbejdet med denne problemstilling. Selv om vi er enige i professor Paldams konklusioner viser vore analyser dels at der er flere fordele og ulemper end de af Paldam påpegede, og dels at der er andre løsningsmuligheder end de af Paldam foreslåede kontrakter der holder indvandrerne uden for vores velfærdsydelser, indtil de kan klare sig selv.

I figur 1 er vist konsekvenser af indvandring til et land uden mindsteløn og uden velfærdsydelser. Forudsætningerne for figuren er:

- Den gælder for en bestemt type arbejde med samme krav til kvalifikation for alle. Der kan i princippet udformes en figur for alle typer af arbejde/kvalifikationer.
- For arbejdsgiverne findes forskellige produkter/markeder, der udnyttes i faldende orden
- Alle er i arbejde da lønnen svarer til det som den sidst ansatte kan indtjene ved det ringeste produkt/marked
- Ved indvandring af antallet GH flyttes udbudskurven fra C til E , men alle med denne type kvalifikation kommer i arbejde; da arbejdsgiveren må udnytte produkter/markeder med lavere afkast falder lønnen også for indfødte da den er ens for alle.

Figur **Fejl! Ukendt argument for parameter.** Indvandring til land uden mindsteløn

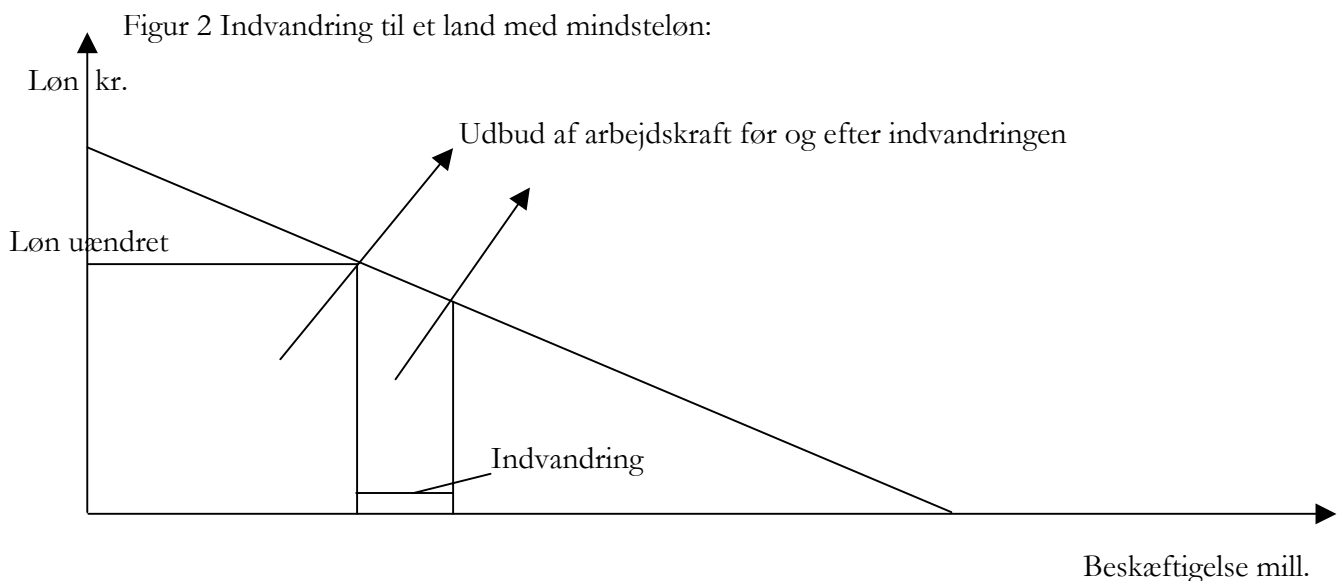
Den samlede indkomst i landet var før indvandringen figuren $AFGC$; ved indvandring af antallet GH steg indkomsten til figuren $AFEH$, altså med $CGHE$. Gevinsten blev imidlertid fordelt med et tab til de indfødte lønmodtagere på $BDXC$ og en gevinst til Indvandrerløn på $XGHE$ og til virksomhedsejere (profit) på $BDEC$.

Hvis staten ved ændring af rammevilkår inddrog den del af profitstigningen, der svarer til indfødte lønmodtageres tab og kompenserede disse fuldt ud, ville der stadig være en stigning i profitten på CXE , samt en uændret gevinst til indvandrere. Disse får ikke kompensation, men deres løn må formodes at være større end det de tjente før.

Hvis nogle af indvandrerne bliver selvstændige får de en del af stigningen i profitten

Hvis indvandringen sker til et land med mindsteløn vil situationen være som vist i figur 2:

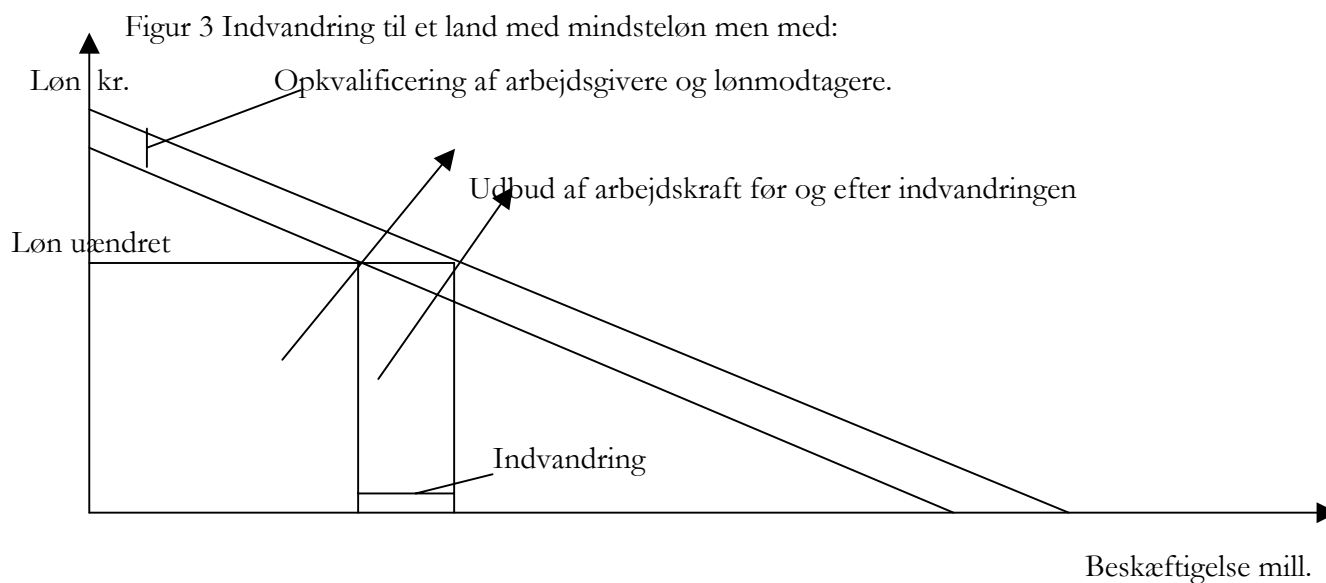
- Profit, samlet løn og samlet beskæftigelse vil være uændret før og efter indvandringen
- Der opstår en arbejdsløshed næsten svarende til indvandringen;
- Arbejdsløsheden fordeler sig mellem indfødte og indvandrere i forhold til deres kvalifikationer.
- Der er et samfundsmæssigt tab svarende til velfærdssydelseerne til de arbejdsløse.

Ved **globalisering** (outsourcing og import) eller ved højere pensionsalder sker der det samme som ved indvandring, nemlig et lønpres for indfødte i lande uden mindsteløn og arbejdsløshed for indfødte i lande med mindsteløn; kun skabes den ekstra beskæftigelse i de mindre udviklede lande, der er med i globaliseringen, fx Kina og Indien. Profitten stiger på samme måde, men vil være fordelt mellem indfødte virksomhedsejere og virksomhedsejere i det mindre udviklede land. Faldet i indfødtes løn rammer stadig på samme måde, men da en del af stigningen i profitten falder i udlandet og konkurrencen skærpes, vil der formentlig være mindre tendens/vilje til kompensation til de indfødte

lønmodtagere. Udviklingen viser dog at der opstår modstand mod indvandringen/globaliseringen, hvis der ikke kompenseres.

Den rationelle løsning på såvel indvandring som globalisering er således at opkvalificere så mange lønmodtagere som muligt, således at de kan opnå en højere indtjening ved at være beskæftiget ved produkter/markeder med højere afkast., og at opkvalificere arbejdsgivere, således at de er istand til at producere til/er opmærksomme på produkter/markeder med højere afkast. Med disse opkvalificeringer hæves efterspørgselslinien i figur 2 som vist i figur 3. Det er naturligvis tilfældigt at opkvalificeringen netop svarer til beskæftigelse af indvandrerne til samme løn, som de indfødte fik før.

En anden mulighed er at afskaffe mindstelønnen og kompensere de lønmodtager det går ud over, fx ved skattelettelse for indfødte, der tjener under den tidligere mindsteløn. Det kan dog være et problem at skelne mellem indvandrere og indfødte. Og at erkende at globalisering/indvandring kun derved giver en samfundsøkonomisk gevinst, og at den aflejres som stigende profit, der ved delvis at blive inddraget ved at ændre rammevilkårene for virksomhedsejere, kan finansiere compensationen; i praksis kan det dog være vanskeligt præcis at ramme de virksomhedsejere, der opnår gevinst ved bortfald af mindstelønnen eller ved globaliseringen.

Da globalisering giver større fordele en indvandring bør man åbne sine markeder for varer og tjenesteydelser, især for landbrugsprodukter, tekstiler og andre varer med højt indhold af lavt lønnede arbejdere. Dette vil i øvrigt begrænse indvandringen.

I praksis bør løsningen naturligvis bestå både af alle tre løsningsmuligheder.

Ved beregningen af de globale fordele ved indvandring skal fratrækkes den løn og profit, som indvandrerne opnåede før. Philip Martin (Global Crisis, Global solutions 2005) har beregnet at der ved flytning af 1 mill. fra et gns uland til et gns iland ville være en stigning i verdens GNP på

8 mia. \$/år hvis det var ufaglærte og 17 mia. \$/år hvis det var mellem uddannede som fx sygeplejersker. Ved fuld liberalisering af verdens arbejdsmarked vil verden GNP på ca 40.000 mia \$/år blive fordoblet.

Ved fuld liberalisering af handel med varer og tjenesteydelser ville den globale gevinst ifølge Kym Anderson (Global Crisis, Global solutions 2005) være op til 2000 mia. \$/år, heraf 800 mia. \$ for varer hvoraf 500 mia. \$ for landbrugsprodukter. Dette er beregnet i forhold til år 2000, men en del af denne gevinst er opnået med EU's udvidelse og nye medlemmer af WTO (fx Kina, Taiwan og Indien) og mere vil blive opnået når WTOs Doha runde er afsluttet og gennemført.

Udover de direkte økonomiske gevinster ved indvandring er der eksternaliteter, der kan opdeles i fordele og ulemper:

Fordele:

- Øget produktivitet i indvandrer landet p.g.a øget konkurrence.
- Kan skabe udvikling i ulandene p.g.a hjemsendte penge og tilbagevenden af de udvandrede med uddannelse og viden.
- Mindre arbejdsløshed i ulandene og dermed mindre terrorisme og social uro

Ulemper:

- Kan være brain drain for ulandene, hvis der ikke sørges for øget uddannelse og tilbagevenden.
- Kan give øget kriminalitet i indvandrer landene p.g.a udbredt netværk for kriminelle.